

Tema: Følelser

Tekster i dette opplegget:

- «Å leve med sine egne følelser» av Vera Micaelsen
- «Ingeborg sin kamp» av Randi Fuglehaug

Mål med opplegget: Å vekke elevenes interesse for sakprosa

- gjennom at elevene setter ord på sin personlige leseopplevelse
- gjennom at elevene diskuterer temaer som tas opp i tekstene
- gjennom at elevene bruker sakprosaetekster som inspirasjon og modell for egne tekster

Før lesingen:

Samtale i hel klasse.

Lag en liste over alle de følelsene dere kommer på.

- Er det noen av disse følelsene som dere oppfatter som mer positive enn de andre? Mer viktige enn de andre? Sterkere? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Er det forskjell på hvilke følelser som er viktige for ungdommer og for henholdsvis barn og voksne?
- Opplever dere noen ganger at følelsene deres tar overhånd, tar kontroll over dere?
- Hva gjør dere da?

Se til slutt på bilder, titler og inngresser og snakk om hvilke forventninger dere har til de to tekstene, «Å leve med sine egne følelser» av Vera Micaelsen og «Ingeborg sin kamp» av Randi Fuglehaug.

Det er snakk om henholdsvis et intervju og et portrettintervju.

- Hvilke forventninger har dere til disse to teksttypene?
- Hvilke likheter og forskjeller forventer dere å finne mellom dem?
- Hva tror dere teksttypen har å si for hvordan temaet behandles - hva har det å si for innholdet?

Det kan også være en god idé å forklare ord og begreper som kan være vanskelige for elevene.

I «Å leve med sine egne følelser» av Vera Micaelsen kan det f.eks. dreie seg om: *ubevisste, jammerdal, impulsive, vulgære*

I «Ingeborg sin kamp» av Randi Fuglehaug kan det være ord som: *eteforstyrringer, draumen, mainstream, symptoma, anoraksi, stadfeste, framleis*

Underveis:

Be gjerne elevene notere stikkord, eller strek under ord eller setninger underveis. For eksempel:

- Noe som er overraskende
- Noe de lurer på
- Noe som er irriterende eller interessant

Etter lesingen

1. Oppsummering i plenum

Klassesamtale

Etter at elevene har lest, anbefaler vi at klassen har en samtale om tekstenes innhold, for å sikre seg at man har en felles forståelse av hva tekstene handler om. Ta gjerne utgangspunkt i de

stikkordene elevene har notert mens de leste.

2. Sammendrag

a) Individuelt arbeid *

Deretter kan elevene få i oppdrag å skrive et sammendrag av én av tekstene, f.eks. av «Å leve med sine egne følelser».

Be en elev om å si et tall mellom 10 og 20. Tallet bestemmer lengden på det sammendraget som elevene nå skal skrive. Hvis eleven f.eks. sier tallet 15, skal elevene i klassen skrive et sammendrag av teksten som er presist 15 ord langt, hverken mer eller mindre. En slik arbeidsmåte kan bidra til et økt fokus på fremstillingsformen samtidig som den tilføyer et element av konkurranse.

b) I grupper

Når alle har skrevet sitt sammendrag, kan elevene sammenlikne tekstene sine i par eller mindre grupper for å se om de er enige om hva som er det viktigste i teksten. Deretter kan et par av elevene lese opp sammendraget sitt og fortelle hva de kom frem til i gruppa.

3. Samtale i hel klasse

Klassesamtale.

Diskuter de to tekstene i plenum med utgangspunkt i erfaringene fra oppgaven over.

For å få til samtaler som utvikler elevenes engasjement for lesing er det ofte en fordel å ta utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen deres og å stille oppfølgingsspørsmål ut ifra det som elevene opplever som relevant. I tillegg *kan* disse spørsmålene trekkes inn:

- Hva synes dere om den definisjonen av følelser som blir brukt i intervjuet med Rolf Reber, «Å leve med sine egne følelser»?
- Svarer denne definisjonen til hvordan dere bruker begrepet?

Rolf Reber er inne på at det er forskjell på følelser – at noen lar seg kontrollere, mens andre bare vokser seg større dersom vi forsøker å tvinge dem bort.

- Er dere enige i dette?

Har dere eksempler på dette?

Reber kommer også med konkrete tips til hvordan denne kontrollen kan gjennomføres.

- Hvilke følelser mener dere at det lar seg gjøre å styre på denne måten?
- Er det andre forhold enn selve følelsen som spiller inn (f.eks. situasjonen)? Fortell.
- Vet dere om andre liknende teknikker, ev. fremgangsmåter som dere selv har hatt nytte av?
- Har dere eksempler på følelser som dere ønsker å kontrollere?
- Hvilke følelser tror dere blir for vanskelige å styre?
- Hvordan anbefaler Reber at man håndterer disse følelsene?

I portrettintervjuet «Ingeborg sin kamp» forteller Ingeborg Senneset om hvordan hun utviklet spiseforstyrrelser i et forsøk på å oppnå kontroll over livet sitt.

- Hvilket inntrykk får dere av Ingeborg?
- Hva sier hun om årsaken til at hun blir syk?
- Hvorfor tror dere hun svarer på denne måten?
- Hva tenker dere om det hun sier om spiseforstyrrelser? Er det noe som overrasker dere?
- Hva tenker dere om at hun sammenlikner spiseforstyrrelser med selvskading og rusbruk?
- Hvilke likheter ser dere? Og hvilke forskjeller?
- I hvilken grad mener dere at spiseforstyrrelsen er en sykdom?
- Hvorfor tror dere at blogging ble så viktig for Ingeborg Senneset?
- Hvorfor tror dere ikke at hun begynte med dette på et tidligere tidspunkt?
- Hva synes dere om de rådene hun kommer med på slutten av intervjuet?

Lærerveiledning til Faktafyk 2017: utarbeidet av Foreningen !les

- Hvordan synes dere at de passer med hennes egen erfaring, inklusiv bloggingen?

Se for deg at dere skulle gitt råd til en venn.

- Hvilke(t) av rådene ville dere lagt mest vekt på? Eller har du andre tips?

Til slutt oppfordrer vi til å ta en oppsummering i form av en metasamtale:

- Hva synes dere om tekstene? Bruk ev. metoden «Streken» som dere finner [her](#)

- Hvilke nye ting lærte dere? Satte tekstene ord på ting som dere visste fra før, ga den anledning til en god diskusjon av temaet eller liknende?

Skriveoppgaver:

1. «Ingen såg kor mørk den lyse jenta var på innsida.»

Skriv en fortelling som begynner med: «Ingen såg kor mørk den lyse jenta var på innsida.»

2. Et blogginnlegg

Se for deg at du er Ingeborg Senneset og skriv et blogginnlegg der du prøver å se hverdagen fra hennes perspektiv.

3. Drømmen min

Velg en person som har forfulgt drømmen sin. Skriv et intervju med denne personen. Du kan hente inspirasjon fra «Å leve med sine egne følelser» av Vera Micaelsen eller «Ingeborg sin kamp» av Randi Fuglehaug fra årets Faktafyk.

Kompetansemål

norsk:

- delta i diskusjoner med begrunnede meninger og saklig argumentasjon

- skrive ulike typer tekster etter mønster av eksempeltekster og andre kilder

- skrive kreative, informative, reflekterende og argumenterende tekster på hovedmål og sidemål med begrunnede synspunkter og tilpasset mottaker, formål og medium

* Idéen til denne fremgangsmåten er hentet fra Kelly Gallagher: *In the Best Interest of Students*, Stenhouse Publishers 2015